

Effectief scouten in roos

Waarnemen de basis voor geïntegreerde bestrijding

voorjaar 2008

Goed scouten vergroot de slagingskans van de geïntegreerde bestrijding. Het optreden en verloop van ziekten en plagen is immers maar beperkt voorspelbaar. De plaagsituatie is ook nooit twee jaren achter elkaar identiek door het wisselende weer. Verder zijn er verschillen tussen regio's en zelfs tussen bedrijven. Door te scouten krijgt u een beter zicht op de situatie op uw eigen bedrijf.

Wat is scouten?

Scouten bestaat uit signaleren en monitoren. Signaleren vertelt u van af welk moment de plaag aanwezig is en waar precies. Met monitoren wordt het verloop van plaag en natuurlijke vijanden in de tijd gekwantificeerd. Goed scouten helpt om vroegtijdig ziekten en plagen te ontdekken, en vergroot de slagingskans van de geïntegreerde bestrijding. Gezien de dynamiek van kaspopulaties is wekelijks scouten gewenst. Op basis hiervan beslist u of een bestrijding nodig is, wanneer die moet worden uitgevoerd en bij pleksgevijs optreden waar gecorrigeerd moet worden. Ook bepaalt u nu welk middel, methode, natuurlijke vijand te kiezen, en na de behandeling stelt u vast of deze effectief is geweest, en wanneer deze herhaald moet worden.

Scout

Als u een externe scout inhuurt, profiteert u van diens gespecialiseerde kennis. U blijft dan ook op de hoogte van de actuele risico's in uw regio. Intern scouten heeft het voordeel dat er frequenter en fijnmaziger wordt waargenomen. Een goed compromis is het scouten intern delegeren naar een op gewasbescherming gespecialiseerde medewerker die zo nodig een externe adviseur raadpleegt.

Registratie

Beslissingen rond gewasbescherming worden vooral genomen op basis van gebeurtenissen op eigen bedrijf in voorafgaande seizoenen. Registreer de waarnemingen accuraat en op een gestandaardiseerde manier. Markeer haarden en registreer dit op een plattegrond van de

kas. Door koppeling aan een draadloos padregistratiesysteem kost dit nauwelijks extra tijd. Registreer alle uitgevoerde behandelingen en introducties van natuurlijke vijanden in een logboek.

Kennis updaten

Maak gebruik van cursussen en gewasbeschermingsbijeenkomsten die jaarrond worden georganiseerd. Deel boekjes uit en hang posters in de kantine om de betrokkenheid van het personeel te stimuleren.

Neem de problemen onder de loep

Stel lopen ter beschikking. Deze zijn met name onontbeerlijk om de aanwezigheid van natuurlijke vijanden vast te stellen.

Gekleurde lijmplaten

Deze worden in de praktijk "vangplaten" genoemd. Met behulp hiervan worden vliegende insecten zoals mineervlieg, trips, wittevlieg en bladluis gesignaleerd en gemonitord. Blauwe vangplaten zijn vooral geschikt voor trips, gele vangplaten vangen allerlei insecten. Hang de vangplaten net boven het gewas.

Lokvallen

Geuren worden ook gebruikt om insecten te vangen. Deze zijn selectiever dan kleurvallen. Het meest specifiek werken de seksferomonen (b.v. motten, wolluis) maar er zijn ook andere lokstoffen die de werking van de kleurvallen kunnen verbeteren (trips).

Analyse van drainwater en recirculatiewater

Verschillende laboratoria kunnen de aanwezigheid van aaltjes, schimmels en bacteriën in het drainwater aantonen. Ze determineren de schadelijke verwekkers zo mogelijk tot op soort-niveau, kwantificeren de mate van aantasting en geven een bestrijdingsadvies.

Ervaringen uit de praktijk

Ron Colijn, bedrijfsleider bij
rozenteler Frans van Heiningen

'Ik vind scouten belangrijk om te bepalen hoe het gewas erbij staat, of er ziekten of plagen aanwezig zijn en wat de ingezette bestrijders doen. Maar het gaat er vooral om, het gewas onder controle te krijgen. Wij scouten iedere ochtend tijdens het knippen. Daarnaast kom ik terug naar de gemelde haarden en droge plekken waar ik problemen kan verwachten.

Ik markeer de plekken met bamboestokken. Als er uiteindelijk gespoten wordt, geven we de stokken een kleur met een spuitbus. In de opbouwende fase van rooftermijnen scout ik ongeveer drie

uur per week naast het knipwerk. Als daarna het evenwicht gevonden is ongeveer 1 uur per week. Ik let op de staat van het gewas en de ernst van de eventuele ziekten of plagen. Aan de hand daarvan kijk ik of de bestrijder(s) het onder controle kunnen krijgen. Gebeurt dit niet, dan corrigeer ik chemisch. Wij

gebruiken blauwe vangplaten om de ontwikkeling van trips wekelijks te volgen. Een adviseur komt elke twee weken. We beoordelen gedurende 1 uur de plaagsituatie en bespreken de te nemen maatregelen.'

Tips

Meeldauw

Meeldauw is te herkennen aan de witte poederachtige vlekken op de bovenkant van de bladeren. Het effect van een bespuiting kan men beoordelen door over de kolonies te blazen om te zien of ze nog sporuleren. Na enkele dagen moeten de kolonies verdroogd zijn.

Spint

Wees waakzaam op spint in het griffelhout, en wacht niet tot ze hoog op de takken voorkomen.

Meer informatie:

- www.telenmettoekomst.nl technische leaflets over geïntegreerde gewasbescherming
- www.strateeg.groeiservice.nl technische informatie over ziekten en plagen in sierteelt

Controleer spintkolonies met een loep op de aanwezigheid van predatoren (rooftermijnen, galmuglarven). Herverdeel takken met veel rooftermijnen eventueel in het gewas.

Trips

Let op schade in de bloemknoppen en controleer open bloemen op aanwezigheid van trips. Overweeg in te grijpen als u op de vangplaten meer dan 10 tripsen per week telt.

Wittevlieg

Signaleer wittevliegen op gele vangplaten (eventueel horizontaal gemonteerd). Schud aan de planten om opvliegende adulten waar te nemen. Als u plakkerige blad ziet, onderzoek dan de onderkant van hoger gezeten bladeren op aanwezigheid van eieren, larven en poppen. Stel vast of deze laatste eventueel geparasiteerd (verkleurd) zijn.

Bladluis

Bladluizen zitten meestal in kolonies in jonge scheuten of in bloemknoppen. Doorgaans worden ze eerder in het gewas gevonden dan op de vangplaten. Omgekeerd kunnen in de zomer op de vangplaten (andere soorten) bladluizen worden gevonden zonder dat er aantasting is in het gewas. Schadebeelden zijn vervuiling door honigdauw, groeiremming en misvorming van bladeren.

Wol-, dop- en schildluizen

Schadebeelden zijn vervuiling door honigdauw, groeiremming en vergeling. Bladeren worden misvormd en vallen voortijdig af. Houd een vaste werkrichting aan en werk als laatste in een gewas dat aangetast is.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boeren/cf. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met toekomst
Auteurs: Juliette Pijnakker en Pierre Ramakers (WUR Glastuinbouw),
Edwin van der Knaap (DLV Plant)
Eind Redactie: Ellen Beerling
(WUR Glastuinbouw)
Vormgeving & druk: Graphiset, Uden

